

Боярко І. М. канд. економ. наук, доцент кафедри фінансів,
Дейнека О. В. старший викладач кафедри фінансів
Веремчук Д. В. асистент кафедри фінансів
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ГРАФОАНАЛІТИЧНА МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ БАНКУ

Запропонована графоаналітична модель прогнозування кредитного ризику банку на основі оцінки геометричних параметрів трикутника збалансованості динаміки депозитів та кредитів.

Ключові слова: кредитний ризик, прогнозування, оцінка ризику

Предложена графоаналитическая модель прогнозирования кредитного риска банка на основе оценки геометрических параметров треугольника сбалансированности динамики депозитов и кредитов.

Ключевые слова: кредитный риск, прогнозирование, оценка риска

The graphic analytical model prediction of bank credit risk is proposed. It base on assessment of the geometric parameters of triangle dynamic balance of deposits and loans.

Key words: credit risk, prognosis, risk assessment

На сьогоднішній час існує багато різнопланових моделей банківської діяльності, що дозволяють прогнозувати виникнення кредитного ризику. Їх множинність та різноплановість пов'язані, насамперед, з відмінністю науково-методичних підходів щодо моделювання передбачення щодо виникнення кредитного ризику. Однак, недостатньо розкритими в даних моделях залишаються питання співвідношення та оцінки первинних характеристик факторів формування кредитних ризиків банківської діяльності з урахуванням збалансованості потреб клієнтів та можливостей банку.

Проведений нами регресійний аналіз вказує на те, що в динамічному контексті найбільш суттєвий вплив на виникнення кредитного ризику спостерігається з боку зміни темпів приросту, а не самих приростів залучених ресурсів та наданих кредитів. Це дозволяє рекомендувати проводити діагностику потенційної загрози рівня кредитного ризику для розвитку банку з позиції оцінювання збалансованості відповідних темпів. При цьому однією із суттєвих передумов щодо такої небезпеки можна вважати перевищення темпів приросту наданих кредитів над темпами приросту залучених ресурсів.

Оскільки величина темпів зростання не є від'ємною, то у якості графічного образу даної графоаналітичної моделі можна запропонувати прямокутний трикутник, утворений додатними частинами осей системи координат та лінії, що поєднує значення відповідних темпів зростання, – трикутник збалансованості динаміки депозитів та кредитів банку (рис. 1). Аналітичне прогнозування кредитного ризику можна здійснити на основі визначення зміни

площини трикутників збалансованості кредитів та депозитів банку, а також на основі визначення кута нахилу гіпотенузи таких трикутників.

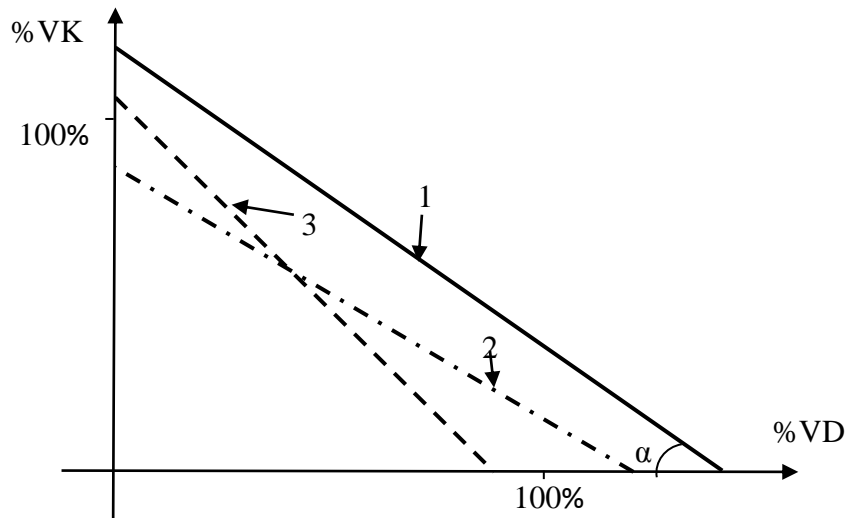

Рис. 1. Відображення темпів зміни наданих кредитів (%VK) та темпів зміни залучених ресурсів (%VD) умовного банку методами аналітичної геометрії (побудовано авторами)

Збільшення площини трикутника (наприклад, перехід від трикутника 2 до трикутника 1 на рис. 2) є свідченням розширення банківської діяльності. Разом з цим зменшення трикутника (наприклад, перехід від трикутника 1 до трикутника 3 на рис. 2) є свідченням згортання або уповільнення темпів розширення банківської діяльності. В свою чергу, зростання кута нахилу гіпотенузу трикутника збалансованості кредитів та депозитів банку є свідченням зростання кредитного ризику.

З огляду на можливість різної інтенсивності та різну направленості динаміки депозитів та кредитів банків доцільно також проводити оцінку якості збалансованості зміни їх обсягів на основі оцінювання кута перетину гіпотенуз трикутників збалансованості кредитів та депозитів за різні періоди часу. При цьому можливі два значення тангенсу кута їх перетину – від'ємне та додатне.

Від'ємне значення є характерним для збільшення в поточному періоді темпів зміни обсягів наданих кредитів та зменшення обсягів залучених ресурсів. При цьому, чим більшим є такий розрив, тим більш від'ємним є таке значення. Також від'ємне значення є характерним для більш різкого зменшення темпів зміни залучених ресурсів у порівнянні з темпами зменшення наданих кредитів. Додатне значення є характерним для зменшення темпів зміни обсягів наданих кредитів та збільшення темпів зміни залучених ресурсів.

Якщо оцінювати різні значення кута з погляду аналізу передбачення розвитку кредитного ризику, то слід звернути увагу, що неприйнятними є найбільші від'ємні значення, а прийнятними найбільші позитивні значення.

Таким чином, наведена модель та підхід дозволяють побудувати різні процедури процесу аналізу щодо визначення стану розвитку банку з погляду загрози виникнення кредитного ризику та якісної оцінки ризикових подій у функціонуванні банку щодо настання кредитного ризику.

Боярко, І.М. Графоаналітична модель прогнозування кредитного ризику банку [Текст] / І.М. Боярко, О.В. Дейнека, Д.В. Веремчук // Реформування фінансової системи та стимулювання економічного зростання в нестабільній економіці: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 23 березня 2011 р., Дніпропетровськ – Дніпропетровськ: ДУЕП ім. Альфреда Нобеля, 2011. - С. 109-111.